

Amb Nic Pizzolatto torna la novel·la de veritat

DAMIÀ ALOU

Que els tres autors que més van canviar la novel·la al segle XX –Proust, Joyce i Kafka– la desviessin dels camins més narratius cap a altres territoris va ser bo per al gènere com a camp mestís de coneixement i reflexió, però també va obrir la porta a molts elucubradors que no tenien res a dir, i va esfilegar els arguments –l'esquelet de la novel·la– fins a convertir-los sovint en un mer pretext per omplir pàgines. Els arguments mai han estat el més destacat de la novel·la espanyola ni de la catalana, i en aquest darrer cas, els millors –penso en Pedroló o Jaume Fuster– són copiats de la novel·la ne-

gra nord-americana. Perquè si una cosa trobem sovint a la novel·la negra són arguments rodons i personatges contundents, cada cop més absents del que de vegades se'ns vol fer passar per *alta* literatura.

En el cas de la primera novel·la de Nic Pizzolatto, si se n'ha de destacar alguna cosa és el seu magnífic argument i l'extraordinària galeria de personatges que presenta, embolcallats amb una escriptura brillant, concisa i esmolada –molt ben traduïda per Carles Andreu–, que la converteix en una de les millors novel·les dels darrers anys. Si a algú no li sona el nom de Nic Pizzolatto, potser li sonarà la sèrie de televisió *True detective*, estrenada fins ara als canals de pagament i que en poc temps s'ha convertit en un referent de

GALVESTON
NIC PIZZOLATTO
SALAMANDRA
TRADUCCIÓ DE
CARLES ANDREU
282 PÀG. / 18 €

culte. Pizzolatto és el creador i guionista de tots els capítols de la sèrie, on ens presenta un món que, bevent de clàssics com *Twin peaks*, les obres de Jim Thompson, James M. Cain o Dashiell Hammett, ens porta a fer un viatge per la Louisiana profunda, en un univers de corrupció de menors, incest, bogeria, satanisme i crim, a través dels dos inoblidables personatges encarnats per Matthew McConaughey i Woody Harrelson. A *Galveston*, de moment la seva única novel·la –que inexplicablement ha trigat quatre anys a traduir-se al català i al castellà–, hi trobem els mateixos escenaris, uns personatges igual de ben dibuixats i un argument que no es basa només en la sorpresa, sinó en l'aplicació d'una lògica narrativa que, com en les millors novel·les, comença

amb una decisió absurda, innecessària i equivocada que acaba desencadenant un terrabastall. El protagonista, Roy Cody, és cosí germà de l'inoblidable Dix Handley de *La jungla d'asfalt*, el clàssic de John Huston inspirat en un llibre de W.R. Burnett: dos pinxos que han viscut tota la vida d'inspirar por als altres, capaços de fer mal o de matar quan arriba el moment, però mai cruels ni malvats. Roy i Dix són fills de les circumstàncies, de famílies trencades per un món injust i indiferent, i tots dos sobreviuen ancorats a un passat mític que creuen que algun cop podran reviure: Dix vol retornar a la vella granja familiar de Kentucky; Roy Cody, recuperar aquelles vacances que va fer de jove amb la seva al·lota, Lorraine, a la població costera de Galveston, Texas. La història comença quan la vida buida i alcoholitzada de Roy es veu sacsejada per dos fets clau: li diagnostiquen un càncer de pulmó i el seu cap intenta matar-lo. A partir d'aquí Roy emprèn una fugida en companyia de Rocky, una jove prostituta que ha salvat de ser violada i assassinada. De seguida s'estableix entre ells dos una d'aquelles relacions que no deixen d'evolucionar al llarg de la història, i no revelaré els diferents revolts de la trama perquè la sorpresa és també una part del plaer de la lectura.

Igual que passa amb *True detective*, no tot acaba amb la sorpresa. Si a la sèrie els dos policies uneixen al final les seves oposades personalitats per convertir-se en dos detectius de veritat, a *Galveston* la parella encara més inversemblant de Roy i Rocky també acaba unint les seves forces per una fita que, saben, està per sobre d'ells i serà molt millor del que ambdós han estat per separat. Tant a la sèrie com a *Galveston* hi trobem el pes asfixiant del passat, que s'arrossega en els *flashbacks* als quals tan aficionat és Pizzolatto i que ens revelen que la nostàlgia és un dels verins més dolços i letals. A *Galveston* hi ha violència –no molta però intensa– i maldat, però també tendresa, poesia, i sobretot un alliscó de com escriure una novel·la que el lector –com em va passar– torni a començar només acabar-la. ♦♦

Una vida amb humor

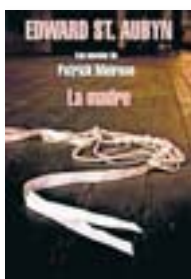
JOAN GARÍ

L'any 1992 Edward St. Aubyn va començar a publicar en anglès una sèrie de novel·les de les quals *La madre* és la culminació. Les tres primeres les va publicar també Literatura Random House amb el títol genèric d'*El padre*. *La madre*, al seu torn, reuneix dues narracions: *Leche materna* i *Por fin*.

Els cinc volums tenen un mateix protagonista, Patrick Melrose, que és un *alter ego* gens dissimulat de l'autor. Les seues vivències, al si d'una família britànica de classe alta, són la base d'un cicle novel·lístic que ha meregut una unanimitat crítica certament impressionant. *The Times*, per exemple, va saludar el seu autor com "un dels millors escriptors de la seua generació", mentre que Michael Chabon explicava que llegint-lo havia tingut "una de les més increïbles experiències lectores [...] en els últims deu

anys". Aquesta segona observació em sembla més pertinent que la primera. Al capdavant, Chabon s'hi retrata en tota la seua subjectivitat inapel·lable, mentre que *The Times* recorre a una crossa més o menys efectiva... que sol aplicar-se a un bon grapat d'escriptors de manera simultània.

Siga com siga, el que és obvi és que St. Aubyn et pot interessar més o menys, però els valors de la seua escriptura salten a la vista. El més evident –o almenys així m'ho sembla– és aquest persistent humor britànic que informa les seues pàgines, amb la seua factura inconfusible: "Este año llevarán a Thomas a conocer a la abuela. La mujer no podría decirle gran cosa pero, claro, Thomas tampoco [és un nadó]. Quizá se cayeran bien". La sornegueria és un instrument impagable en un novel·lista que té aspiracions diguem-ne costumistes. No importa que el que s'hi narre siguin coses terribles: el lector agrairà que l'autor utilitze l'excipient de la ironia. Com el mateix St.

LAMADRE
EDWARD ST. AUBYN
LITERATURA RANDOM
HOUSE
TRADUCCIÓ DE
CRUZ RODRÍGUEZ
392 PÀG. / 23,90 €

Aubyn ha explicat en alguna entrevista, tot allò que et va passant en la vida s'entén millor intel·lectualment que emocionalment: "Hi ha, d'una banda, un oceà de banalitat, coses que la gent diu, i després una piscina profunda de coses que són genuïnament indescriptibles, on les paraules no poden arribar. Entre aquestes dues masses hi ha una estreta llengua d'arena: coses que són molt difícils de dir, però que val la pena dir-les. Aquí és on hi ha l'acció".

A banda d'això, els relats de *La madre* (sobretot *Leche materna*) tenen molt de la prolixitat biogràfica de *Mi lucha*, de Karl Ove Knausgård, per exemple (la gran sensació noruega de la literatura de ficció autobiogràfica, que L'Altra publicarà en català a partir del març). Mentre la dona s'ocupa dels dos petits, el Patrick s'entreté amb l'amant, Julia. Alhora, la mare del Patrick, Eleanor, llangueix entre amenaces de donar tota la seua herència a una secta *new age* (*Por fin* transcorre íntegrament el dia del fu-

neral de la mare). En realitat, Patrick Melrose és un addicte a la farmacologia i al ressentiment (o allò que li pugui succeir als sentiments quan són passats pel sedàs d'un sarcasme lleugerament irònic). Flirteja amb la idea del suïcidi, fins i tot quan ja no porta a la butxaca un exemplar d'*El mite de Sísif*. El lector recordarà el començament immortal d'aquest *Assaig sobre l'absurd* d'Albert Camus: "Il n'y a qu'un problème philosophique vraiment sérieux: c'est le suicide. Juger que la vie vaut ou ne vaut pas la peine d'être vécue, c'est répondre à la question fondamentale de la philosophie" ["Només hi ha un problema filosòfic veritablement seriós: el suïcidi. Jutjar si la vida val o no val la pena de ser viscuda és respondre a la qüestió fonamental de la filosofia"].

Edward St. Aubyn, amb *La madre*, respon positivament a aquest dilema: val la pena viure la vida però només si ho fem amb humor. Completament d'acord. ♦♦